3. Պարենի առկայություն
AVAILABILITY OF FOOD

Աղյուսակ 3.1
Table 3.1.

Գյուղատնտեսական հիմնական մշակաբույսերի և բազմամյա տնկարկների տարածությունները, բերքատվությունը և համախառն բերքը *

Areas, yield and gross production of main agricultural temporary and permanent crops*

	Տարածությունները (հազ. հա) Areas (thousand hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
Ցանքային տարածությունը, ընդամենը Sown area,total	**305.6**	**314.6**	**325.2**	**331.8**	**310.2**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
որից՝ of which															
հացահատիկային մշակաբույսեր grain	191.9	200.8	206.8	209.6	182.4	21.9	15.8	22.8	19.4	13.3	415.5	310.0	456.9	396.2	212.5
որից՝ ցորեն *of which* wheat	120.1	127.9	128.7	132.0	107.7	23.9	17.2	23.4	20.3	14.6	284.7	216.7	291.6	258.4	146.5
կարտոֆիլ potatoes	30.5	32.3	35.7	34.4	33.1	122.8	157.2	161.5	164.5	163.4	374.3	507.5	576.4	564.2	539.5
բանջարաբոստանային մշակաբույսեր vegetables	20.2	23.1	22.3	22.5	24.4	232.3	245.7	266.3	289.0	309.8	466.0	569.4	600.8	663.8	780.0
բոստանային մշակաբույսեր melons	3.8	4.1	4.0	3.9	4.0	232.9	284.4	280.2	305.2	335.2	89.7	115.4	112.9	117.8	134.9
Պտուղ և հատապտուղ Fruit and berries	**22.8**	**25.7**	**34.7**	**34.9**	**35.4**	**39.7**	**48.1**	**39.1**	**104.9**	**93.9**	**82.6**	**103.1**	**113.7**	**315.6**	**286.0**
Խաղող Grapes	**13.0**	**13.0**	**14.9**	**14.9**	**15.8**	**82.8**	**71.4**	**108.9**	**119.7**	**141.2**	**104.0**	**81.6**	**148.9**	**164.4**	**201.4**

*** Այստեղ և հետայսու բերքատվությունը հաշվարկված է հավաքված տարածության նկատմամբ:*
Here and hereinafter yield has been calculated compared with the area harvested.

Աղյուսակ 3.2.

Table 3.2.

Հացահատիկային մշակաբույսերի ցանքատարածությունները, միջին բերքատվությունը և համախառն բերքը, մարզերով*

Sown areas, average yield and gross production of grain crops, by marzes*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
ՀՀ ընդամենը **Total in RA**	191867	200818	206767	209590	182406	21.9	15.8	22.8	19.4	13.3	415.5	310.0	456.9	396.2	212.5
ք. Երևան Yerevan	360	358	375	267	232	23.9	30.2	30.7	27.5	25.4	0.9	1.1	1.2	0.7	0.6
Արագածոտն Aragatsotn	19094	21791	22061	23065	22055	17.3	12.8	23.3	17.7	13.0	33.0	27.8	51.3	40.8	28.6
Արարատ Ararat	13038	11849	12497	12481	9408	30.8	31.0	36.1	34.3	31.4	40.2	36.7	45.1	42.9	29.5
Արմավիր Armavir	20619	18597	18728	18353	12406	36.4	31.2	33.0	30.2	29.4	74.9	58.0	61.0	55.3	36.4
Գեղարքունիք Gegharkunik	33127	40842	43918	45941	42972	19.5	15.4	21.8	21.0	11.8	64.6	61.2	95.6	96.6	35.0
Լոռի Lori	16269	14785	14740	14790	12073	18.0	11.2	18.6	18.3	11.5	28.8	15.4	25.0	24.9	12.9
Կոտայք Kotayk	12850	14539	14900	16577	13163	13.3	8.7	18.3	14.7	7.1	17.1	12.6	27.1	24.4	9.3
Շիրակ Shirak	44173	43027	44399	42022	39935	21.8	10.2	20.8	13.3	10.6	93.6	42.1	82.1	50.1	36.9
Սյունիք Syunik	17885	20545	21121	21508	19423	18.9	14.8	20.2	15.2	7.2	33.9	30.5	42.7	32.8	12.3
Վայոց ձոր Vayots Dzor	3208	3135	3254	3261	2188	16.1	12.4	15.5	12.2	7.0	5.2	3.7	5.1	3.9	1.1
Տավուշ Tavush	11244	11350	10774	11325	8551	21.1	18.7	19.5	21.2	12.5	23.3	20.8	20.7	23.8	9.9

Աղյուսակ 3.3.
Table 3.3.

Ցորենի ցանքատարածությունները, միջին բերքատվությունը և համախառն բերքը, մարզերով*
Sown areas, average yield and gross production of wheat, by marzes*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**120135**	**127897**	**128705**	**131975**	**107653**	**23.9**	**17.2**	**23.4**	**20.3**	**14.6**	**284.7**	**216.7**	**291.6**	**258.4**	**146.5**
ք. Երևան Yerevan	263	358	343	255	212	24.0	30.2	31.5	28.2	26.1	0.6	1.1	1.1	0.7	0.6
Արագածոտն Aragatsotn	7669	9084	10211	10226	9421	20.8	15.6	22.6	20.8	14.3	15.9	14.1	23.1	21.3	13.4
Արարատ Ararat	12284	11157	11383	11580	8322	30.8	31.3	35.1	34.6	32.1	37.9	34.9	40	40.1	26.8
Արմավիր Armavir	18997	16990	17259	17059	11434	37.6	31.0	30.3	29.6	28.1	71.4	52.6	51.5	50.4	32.1
Գեղարքունիք Gegharkunik	11940	18071	16060	17416	20130	19.9	17.1	22.3	21.5	12.3	23.7	30.8	35.8	37.5	19.3
Լոռի Lori	12839	11735	12294	12145	9382	18.5	11.1	18.7	18.3	11.6	23.5	12.3	20.8	20.6	10.4
Կոտայք Kotayk	8760	9765	10173	12017	7741	14.2	9.1	19.3	15.0	6.9	12.4	8.9	19.5	18.1	5.3
Շիրակ Shirak	24850	25528	26123	26792	22253	23.8	11.5	23.3	13.9	12.1	57.7	28.4	54.7	32.3	25.5
Սյունիք Syunik	12612	15318	15836	15808	12955	20.3	15.1	20.7	15.6	7.5	25.6	23.1	32.8	24.6	9.3
Վայոց ձոր Vayots Dzor	2738	2500	2500	2472	1434	17.0	12.7	15.5	12.6	6.8	4.7	3	3.9	3.0	0.7
Տավուշ Tavush	7183	7391	6523	6205	4369	16.1	10.4	13.0	15.8	7.8	11.3	7.5	8.4	9.8	3.1

Աղյուսակ 3.4.
Table 3.4.

Կարտոֆիլի ցանքատարածությունները, միջին բերքատվությունը և համախառն բերքը, մարզերով*
Sown areas, average yield and gross production of potatoes, by marzes*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (ց /հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**30485**	**32286**	**35734**	**34440**	**33045**	**122.8**	**157.2**	**161.5**	**164.5**	**163.4**	**374.3**	**507.5**	**576.4**	**564.2**	**539.5**
ք. Երևան Yerevan	106	104	83	106	113	162.8	148.2	132.5	128.8	101.8	1.7	1.5	1.1	1.4	1.2
Արագածոտն Aragatsotn	1700	1850	1960	1894	1851	167.8	174.6	208.4	214.1	180.8	28.5	32.3	40.8	40.6	33.5
Արարատ Ararat	981	955	910	844	881	238.5	249.2	279.0	290.9	302.4	23.4	23.8	25.4	24.5	26.6
Արմավիր Armavir	1559	1854	1822	1464	1475	280.4	231.3	313.2	360.8	319.0	43.7	42.9	57.1	52.8	47.1
Գեղարքունիք Gegharkunik	11786	13050	15042	15093	15133	122.1	159.3	169.5	165.0	171.8	143.9	207.9	254.9	249.0	260.0
Լոռի Lori	6434	6259	6966	6462	5488	73.5	119.8	80.0	100.8	79.4	47.3	75.0	55.4	63.9	43.5
Կոտայք Kotayk	1121	1206	999	701	773	145.2	213.2	219.9	185.5	174.3	16.3	25.7	22.0	12.9	13.5
Շիրակ Shirak	1995	2452	3335	3060	2942	129.0	163.0	180.8	184.6	247.5	25.8	40.0	60.3	56.5	72.5
Սյունիք Syunik	1972	1986	1987	1899	1822	131.2	130.8	163.2	175.1	150.2	25.9	26.0	32.4	33.2	27.4
Վայոց ձոր Vayots Dzor	225	261	213	233	231	164.2	176.6	184.3	171.5	150.3	3.7	4.6	3.9	4.0	3.5
Տավուշ Tavush	2606	2309	2417	2684	2336	54.4	120.5	95.7	94.8	46.6	14.1	27.8	23.1	25.4	10.8

Աղյուսակ 3.5.
Table 3.5.

Բանջարաոցային մշակաբույսերի ցանքատարածությունները, միջին բերքատվությունը և համախառն բերքը, մարզերով*
Sown areas, average yield and gross production of vegetable crops, by marzes*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (ց /հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**20222**	**23132**	**22245**	**22539**	**24363**	**232.3**	**245.7**	**266.3**	**289.0**	**309.8**	**466.0**	**569.4**	**600.8**	**663.8**	**780.0**
ք. Երևան Yerevan	343	426	539	598	623	166.2	145.1	122.7	104.0	112.1	5.7	6.2	6.6	6.2	7.0
Արագածոտն Aragatsotn	968	1174	1101	1015	905	135.2	179.2	176.5	229.6	240.7	13.1	21.0	19.4	23.3	21.8
Արարատ Ararat	4773	6158	5661	5769	6215	319.9	358.4	363.8	359.1	390.5	152.6	221.4	206.5	207.9	253.6
Արմավիր Armavir	6331	7309	6917	7234	8321	282.6	260.8	327.5	367.5	400.6	178.9	192.8	238.5	277.8	348.9
Գեղարքունիք Gegharkunik	1466	1498	1603	1743	1948	243.9	235.1	241.1	278.2	259.5	35.7	35.2	38.7	48.5	50.5
Լոռի Lori	1329	1342	1271	1299	1292	90.9	164.4	123.3	147.6	131.0	12.1	21.1	14.7	19.1	16.4
Կոտայք Kotayk	1561	1367	1356	1150	1209	178.1	158.4	181.4	203.4	148.8	26.6	21.6	24.6	23.4	18.0
Շիրակ Shirak	1113	1236	1399	1268	1524	164.0	181.8	189.5	201.1	239.1	18.3	22.3	25.7	25.5	36.4
Սյունիք Syunik	910	952	957	896	884	149.3	150.5	148.6	189.9	186.8	13.6	14.3	14.2	17.0	16.5
Վայոց ձոր Vayots Dzor	411	501	461	485	464	110.7	119.0	122.7	150.8	118.5	4.6	6.0	5.7	7.3	5.6
Տավուշ Tavush	1017	1169	980	1082	978	51.7	64.1	65.7	71.9	55.3	4.8	7.5	6.2	7.8	5.4

Աղյուսակ 3.6.
Table 3.6.

Բոստանային մշակաբույսերի ցանքատարածությունները, միջին բերքատվությունը և համախառն բերքը, մարզերով*
Sown areas, average yield and gross production of melons, by marzes*

	Ցանքատարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (ց /հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
ՀՀ ընդամենը **Total in RA**	3853	4058	4034	3864	4025	232.9	284.4	280.2	305.2	335.2	89.7	115.4	112.9	117.8	134.9
ք. Երևան Yerevan	4	4	9	4	11	175.0	175.0	138.9	250.0	103.6	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Արագածոտն Aragatsotn	81	187	144	149	97	53.2	88.6	100	130.2	246.8	0.4	1.7	1.5	1.9	2.4
Արարատ Ararat	842	792	900	869	858	234.7	331.1	313.2	333.2	382.9	19.7	26.2	28.2	29.0	32.9
Արմավիր Armavir	2811	2985	2887	2718	2919	243.2	289.1	284.8	313.9	336.0	68.4	86.3	82.2	85.3	98.1
Գեղարքունիք Gegharkunik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	11	6	10	9	13	18.5	40.8	76.7	64.0	66.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Կոտայք Kotayk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	8	2	1	1	1	194.4	150.0	238.0	119.0	18.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0
Վայոց ձոր Vayots Dzor	28	28	15	18	16	104.5	118.6	87.3	150.8	140.3	0.3	0.3	0.2	0.3	0.2
Տավուշ Tavush	68	54	68	96	110	94.8	145.5	108.2	121.6	107.8	0.6	0.8	0.7	1.2	1.2

Աղյուսակ 3.7.
Table 3.7.

Պտղի և հատապտղի տարածությունները, միջին բերքատվությունը և համախառն բերքը, մարզերով*
Areas, average yield and gross production of fruit and berries, by marzes*

	Տարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (g/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**22839**	**25735**	**34725**	**34879**	**35403**	**39.7**	**48.1**	**39.1**	**104.9**	**93.9**	**82.6**	**103.1**	**113.7**	**315.6**	**286.0**
ք. Երևան Yerevan	766	839	1297	1297	1296	12.9	28.0	6.0	48.3	23.2	1.0	2.3	0.7	5.7	2.7
Արագածոտն Aragatsotn	3013	3301	5095	5095	4179	55.2	91.5	87.6	139.0	128.2	16.6	28.4	40.3	64.0	52.0
Արարատ Ararat	3773	5031	6105	6326	7163	62.1	32.5	45.9	175.1	143.5	19.5	13.8	22.3	91.9	86.8
Արմավիր Armavir	4218	5846	7169	7176	7859	52.3	35.3	20.7	144.6	145.3	17.5	10.8	10.8	80.1	84.4
Գեղարքունիք Gegharkunik	1210	1168	1402	1426	1426	63.1	94.0	79.0	110.9	122.4	7.6	11.0	10.2	15.1	16.7
Լոռի Lori	1698	1011	2475	2396	2431	7.9	64.3	5.5	31.2	21.3	1.2	6.5	1.1	6.3	4.5
Կոտայք Kotayk	3010	3445	4088	4073	4023	42.4	55.5	54.9	44.5	35.1	12.5	18.3	19.8	16.2	12.5
Շիրակ Shirak	316	319	438	432	375	35.2	37.3	59.1	62.3	151.4	1.0	1.0	2.6	2.5	5.0
Սյունիք Syunik	2608	2517	2695	2694	2694	12.0	13.5	1.1	68.7	56.7	3.1	3.2	0.3	16.8	13.9
Վայոց ձոր Vayots Dzor	1158	1226	1880	1939	1850	17.1	16.2	17.4	53.6	24.5	1.9	1.9	2.9	9.5	4.1
Տավուշ Tavush	1069	1032	2081	2025	2107	7.6	61.0	16.2	42.8	18.9	0.7	5.9	2.7	7.5	3.4

Աղյուսակ 3.8.
Table 3.8.

Խաղողի տարածությունները, միջին բերքատվությունը և համախառն բերքը, մարզերով*
Areas, average yield and gross production of grapes, by marzes*

	Տարածությունները (հա) Sown area (hectare)					Բերքատվությունը (գ/հա)** Yield (centner/hectare)**					Համախառն բերքը (հազ.տոննա) Gross production (thousand tons)				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**12997**	**13054**	**14856**	**14932**	**15746**	**82.8**	**71.4**	**108.9**	**119.7**	**141.2**	**104.0**	**81.6**	**148.9**	**164.4**	**201.4**
ք. Երևան Yerevan	506	556	637	637	637	43.5	17.6	46.0	30.8	45.5	2.2	0.9	2.9	1.9	2.9
Արագածոտն Aragatsotn	1336	1479	1846	1846	1762	40.2	9.5	38.3	54.7	51.2	5.3	1.4	7.0	10.0	8.9
Արարատ Ararat	3630	3407	4065	4298	4607	118.5	146.8	157.7	182.7	182.8	40.0	45.1	56.2	65.7	75.5
Արմավիր Armavir	4943	5123	5386	5272	5875	110.7	62.6	146.3	149.0	196.8	53.3	24.0	71.2	72.6	98.8
Գեղարքունիք Gegharkunik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Լոռի Lori	68	66	65	65	64	8.0	52.6	10.0	19.1	60.1	0.1	0.3	0.0	0.1	0.4
Կոտայք Kotayk	533	496	494	458	424	6.7	3.6	20.4	24.6	19.9	0.4	0.2	1.0	1.1	0.8
Շիրակ Shirak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Սյունիք Syunik	123	117	185	185	185	39.1	34.7	13.5	51.9	49.3	0.5	0.4	0.3	0.9	0.9
Վայոց ձոր Vayots Dzor	675	577	849	852	873	17.2	14.0	46.1	48.0	40.0	1.0	0.8	3.2	3.5	2.9
Տավուշ Tavush	1183	1233	1329	1319	1319	10.1	68.7	53.6	65.1	78.0	1.2	8.5	7.1	8.6	10.3

Ծանոթություն՝ 2005թ. հանրապետության ոռոգելի հողատարածքներում գերխոնավ հողերի մակերեսը միջին վեգետացիոն շրջանում կազմել է 18.6 հազ. հա, այդ թվում՝ Արարատյան հարթավայրում՝ 16.8 հազ. հա:
Notice: In 2005 the area with higher dampness in average vegetative period in irrigated lands of republic comprised 18.6 thousand hectare, including 16.8 thousand hectare in Ararat valley.

Գյուղատնտեսական արտադրանքի արդյունավետությունը մեծապես կախված է բույսերի պաշտպանության միջոցառումներից, որոնց արդյունքների գնահատման ցուցանիշներից են հանդիսանում՝ մորեխների և մկնանման կրծողների զանգվածային բազմացումն ու տարածվածությունը, մկնանման կրծողների բների քանակն ու մորեխների առկայությունն ըստ հողատեսքերի:
Efficiency of agricultural product mostly depends on the plant protection measures, which are estimated by the indicators such as mass reproduction and occurrence of locusts and rodents, the number of rodents' holes and the availability of locusts by types of land.

Աղյուսակ 3.9.
Table 3.9.

Մորեխների և մկնանման կրծողների զանգվածային բազմացումն ու տարածվածությունն ըստ մարզերի և հետազոտված հողատեսքերի, 2005թ.
Mass reproduction and occurrence of locusts and rodents by marzes and observed types of land, 2005

հա
hectare

	Ընդամենը տարածք Total area	որոնցից վարակված են of which infected with		այդ թվում՝ ըստ հողատեսքերի including by types of land														
				վարելահող arable land			բազմամյա տնկարկներ perennial seedling			խոտհարքեր hayfield			արոտավայրեր pasture			անօգտագործելի հողեր unusable land		
				ընդամենը total	որոնցից վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից վարակված են of which infected with	
		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
ՀՀ ընդամենը Total in RA	121000	9233	36991	64992	4673	16583	26443	667	5054	15435	1800	9329	9340	1318	4741	4790	775	1284
ք. Երևան Yerevan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Արագածոտն Aragatsotn	13541	710	5114	5351	290	1748	3370	-	709	1850	215	1461	1650	125	1111	1320	80	85
Արարատ Ararat	17330	1333	6278	8250	665	3842	6500	347	1658	1900	198	546	550	93	232	130	30	-
Արմավիր Armavir	18645	403	3583	10000	16	1414	5950	162	1155	1500	219	759	900	-	81	295	6	174
Գեղարքունիք Gegharkunik	11258	2250	2923	6471	718	1145	37	-	17	2500	696	815	1310	556	606	940	280	340
Լոռի Lori	11840	190	4603	8132	-	2456	243	-	85	1815	158	1405	900	32	302	750	-	355

Աղյուսակ 3.9.-ի շարունակություն
Table 3.9. continuation

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Կոտայք Kotayk	14805	1280	3847	6950	592	1600	5100	98	620	1300	174	982	1000	282	610	455	134	35
Շիրակ Shirak	5876	1710	1602	3976	1710	890	-	-	-	870	-	433	680	-	89	350	-	190
Սյունիք Syunik	11226	1042	3193	8526	622	1463	-	-	35	1400	100	940	850	85	650	450	235	105
Վայոց ձոր Vayots Dzor	6075	150	2495	2575	50	940	1650	60	200	1100	10	905	650	20	450	100	10	-
Տավուշ Tavush	10404	165	3353	4761	10	1085	3593	-	575	1200	30	1083	850	125	610	-	-	-

Ծանոթություն՝ նախկինում մորեխներով չվարակված տարածքներում հասուն մորեխների հոտեր չեն հայտնաբերվել:
Notice: Mature locusts flocks have not been detected in the areas not being enfected previously with locusts.

Աղյուսակ 3.10.
Table 3.10.

Մորեխների և մկնանման կրծողների զանգվածային բազմացումն ու տարածվածությունն ըստ մարզերի և հետազոտված հողատեսքերի, 2006թ.
Mass reproduction and occurrence of locusts and rodents by marzes and observed types of land, 2006

հա
hectare

	Ընդամենը տարածք Total area	որոնցից վարակված են of which infected with		այդ թվում՝ ըստ հողատեսքերի including by types of land														
				վարելահող arable land			բազմամյա տնկարկներ perennial seedling			խոտհարքեր hayfield			արոտավայրեր pasture			անօգտագործելի հողեր unusable land		
				ընդամենը total	որոնցից վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից վարակված են of which infected with		ընդամենը total	որոնցից վարակված են of which infected with	
		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents		մորեխներով locusts	մկնանման կրծողներով rodents
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
ՀՀ ընդամենը Total in RA	195067	37220	157847	87214	14856	72358	22725	3038	19687	46733	11052	35681	29874	7052	22822	8521	1222	7299
ք. Երևան Yerevan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Արագածոտն Aragatsotn	24335	7340	16995	12201	4380	7821	2058	205	1853	4925	1425	3500	4596	1155	3441	555	175	380
Արարատ Ararat	19174	3948	15226	8724	1092	7632	6192	1296	4896	2705	1088	1617	1493	472	1021	60	-	60
Արմավիր Armavir	19218	2127	17091	7037	669	6368	7605	697	6908	3162	485	2677	517	113	404	897	163	734
Գեղարքունիք Gegharkunik	21661	6992	14669	6554	1478	5076	245	-	245	7794	3614	4180	5456	1617	3839	1612	283	1329
Լոռի Lori	25464	2773	22691	12821	1026	11795	836	-	836	6623	1220	5403	4174	527	3647	1010	-	1010
Կոտայք Kotayk	18519	2933	15586	10385	1310	9075	2969	493	2476	4014	780	3234	953	335	618	198	15	183
Շիրակ Shirak	24221	5747	18474	14188	3367	10821	178	-	178	5239	1130	4109	3881	1180	2701	735	70	665
Սյունիք Syunik	17411	2190	15221	7326	629	6697	362	122	240	3674	390	3284	3867	743	3124	2182	306	1876
Վայոց ձոր Vayots Dzor	10485	610	9875	2413	190	2223	638	-	638	4282	230	4052	2340	180	2160	812	10	802
Տավուշ Tavush	14579	2560	12019	5565	715	4850	1642	225	1417	4315	690	3625	2597	730	1867	460	200	260

Աղյուսակ 3.11.
Table 3.11.

Մկնանման կրծողների բների քանակը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո ըստ մարզերի և հողատեսքերի, 2005թ.
Number of rodents' holes as a result of conducting the combating measures by marzes and types of land, 2005

	Մկնանման կրծողներով վարակված տարածքը, ընդամենը, հա Areas infected with rodents, total, hectare	Ըստ հողատեսքերի մկնանման կրծողների գործող բների քանակը 1 հեկտարում, հատ Rodents functioning holes per hectare by types of land, unit									
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքներ hayfield		արոտավայրեր pasture		աննպատակ հողեր unusable land	
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ՀՀ ընդամենը Total in RA	36991	611	60	733	66	854	66	862	67	704	59
ք. Երևան Yerevan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Արագածոտն Aragatsotn	5114	62	8	183	20	106	9	102	11	360	28
Արարատ Ararat	6278	34	4	52	4	56	4	59	5	-	-
Արմավիր Armavir	3583	23	2	22	3	29	1	35	2	53	5
Գեղարքունիք Gegharkunik	2923	69	7	88	9	104	8	113	12	74	8
Լոռի Lori	4603	56	6	86	6	90	7	129	10	33	2
Կոտայք[1] Kotayk[1]	3847	58	-	56	-	65	-	57	-	14	-
Սյունիք Syunik	3193	99	12	90	10	106	9	109	7	110	9
Վայոց ձոր Vayots Dzor	2495	96	9	80	8	130	12	118	7	-	-
Տավուշ Tavush	3353	58	5	76	6	90	8	77	9	-	-

[1] *Կոտայքի մարզում մկնանման կրծողների դեմ պայքարի միջոցառումներ չեն կատարվել: Գործող բների քանակն ուշ աշնանն աճել է միջինը 7%-ով:*
Combating measures against rodents have not been conducted in Kotayk marz. Number of active holes in late autumn increased by 7% at average.

Աղյուսակ 3.12.
Table 3.12.

Մկնանմաև կրծողների բների քանակը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո ըստ մարզերի և հողատեսքերի, 2006թ.
Number of rodents' holes as a result of conducting the combating measures by marzes and types of land, 2006

	Մկնանմաև կրծողներով վարակված տարածքը, ընդամենը, հա Areas infected with rodents, total, hectare	Ըստ հողատեսքերի մկնանմաև կրծողների գործող բների քանակը 1 հեկտարում, հատ Rodents functioning holes per hectare by types of land, unit									
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքներ hayfield		արոտավայրեր pasture		անօգտագործելի հողեր unusable land	
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**157847**	**1133**	**111**	**776**	**69**	**1465**	**134**	**1368**	**108**	**1426**	**123**
ք. Երևան Yerevan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Արագածոտն Aragatsotn	16995	120	11	52	4	160	14	140	9	210	18
Արարատ Ararat	15226	62	7	50	4	70	6	85	7	90	8
Արմավիր Armavir	17091	54	6	58	3	65	7	80	6	85	6
Գեղարքունիք Gegharkunik	14669	145	14	84	6	170	16	160	14	191	18
Լոռի Lori	22691	116	10	62	5	156	12	140	10	120	12
Կոտայք Kotayk	15586	126	11	150	15	185	15	160	14	180	14
Շիրակ Shirak	18474	170	16	110	10	195	16	188	17	160	14
Սյունիք Syunik	15221	130	16	80	8	164	18	145	11	160	15
Վայոց ձոր Vayots Dzor	9875	115	12	70	7	170	16	160	12	120	9
Տավուշ Tavush	12019	95	8	60	7	130	14	110	8	110	9

Աղյուսակ 3.13.
Table 3.13.

Մորեխների առկայությունը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո ըստ մարզերի և հողատեսքերի, 2005թ.[1]

Availability of locusts as a result of conducting the combating measures by marzes and types of land, 2005[1]

	Մորեխներով վարակված տարածքը, *ընդամենը,* հա Areas infected with locusts, *total*, hectare	Ըստ հողատեսքերի մորեխների առկայությունը 1 քառ.մետր, հատ Availability of locusts per square meter by types of land, unit										Միջոցառումների միջին արդյունավետությունը, % Average effectiveness, %
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքեր hayfield		արոտավայրեր pasture		անօգտագործելի հողեր unusable land		
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**9233**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
ք. Երևան Yerevan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Արագածոտն Aragatsotn	710	20	2-3	-	-	21	2-3	20	1-3	20	1	87.5
Արարատ Ararat	1333	17	2-3	1-3	-	13	2-4	1-2	-	2-4	-	85.3
Արմավիր Armavir	403	1-2	-	1-2	-	1-2	-	-	-	1	-	-
Գեղարքունիք Gegharkunik	2250	18	2-4	-	-	19	1-2	18	1-2	1		84.0
Լոռի Lori	190	-	-	-	-	1-2	-	1-2	-	-	-	-
Կոտայք Kotayk	1280	1-5	-	1-5	-	1-5	-	1-5	-	1-5	-	-
Շիրակ Shirak	1710	25	3-4	-	-	-	-	-	-	-	-	86.0
Սյունիք Syunik	1042	1-2	-	-	-	4-5	-	2-3	-	2-4	-	-
Վայոց ձոր Vayots Dzor	150	1-3	-	2-5	-	2-5	-	2-5	-	2-5	-	-
Տավուշ Tavush	165	3-4	-	-	-	3-4	-	3-4	-	3-4	-	-

[1] *1 քառակուսի մետրի վրա մինչև 7 վնասակար (իտալական) մորեխների առկայության դեպքում պայքարի միջոցառումների իրականացում չի նախատեսվում:*
It's not foreseen to conduct combating measures in presence of up to7 harmful (Italian) locusts per 1 square meter.

Աղյուսակ 3.14.
Table 3.14.

Մորեխների առկայությունը դրանց դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացումից առաջ և հետո ըստ մարզերի և հողատեսքերի, 2006թ.[1]
Availability of locusts as a result of conducting the combating measures by marzes and types of land, 2006[1]

	Մորեխներով վարակված տարածքը, *ընդամենը,* հա Areas infected with locusts, *total,* hectare	Ըստ հողատեսքերի մորեխների առկայությունը 1 քառ.մետր, հատ Availability of locusts per square meter by types of land, unit										Միջոցառումների միջին արդյունավետությունը, % Average effectiveness, %
		վարելահող arable land		բազմամյա տնկարկներ perennial seedling		խոտհարքեր hayfield		արոտավայրեր pasture		անօգտագործելի հողեր unusable land		
		պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	պայքարից առաջ before combating	պայքարից հետո after combating	
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**37220**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
ք. Երևան Yerevan	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Արագածոտն Aragatsotn	7340	19	1-2	12	1	19	2	19	2	26	3-4	89.4
Արարատ Ararat	3948	21	2-3	18	2	16	1	4	-	-	-	89.6
Արմավիր Armavir	2127	9	1	4	-	4	-	4	-	14	1	90.9
Գեղարքունիք Gegharkunik	6992	19	3	-	-	20	3	16	2	3	-	85.6
Լոռի Lori	2773	4	-	-	-	3	-	5	-	2	-	-
Կոտայք Kotayk	2933	3	-	4	-	4	-	3	-	-	-	-
Շիրակ Shirak	5747	22	2-4	-	-	20	2-3	5	-	4	-	87.5
Սյունիք Syunik	2190	14	1-2	3	-	22	3	18	3	3	-	86.7
Վայոց ձոր Vayots Dzor	610	16	2	-	-	2	-	3	-	3	-	88.0
Տավուշ Tavush	2560	2	-	2	-	3	-	2	-	2	-	-

[1] *1 քառակուսի մետրի վրա մինչև 7 վնասակար (իտալական) մորեխների առկայության դեպքում պայքարի միջոցառումների իրականացում չի նախատեսվում։*
It's not foreseen to conduct combating measures in presence of up to7 harmful (Italian) locusts per 1 square meter.

Ագրոօդերևութաբանական տեղեկատվություն
(2006թ. հոկտեմբեր-դեկտեմբեր)

Հոկտեմբերին օդի ամսական միջին ջերմաստիճանը նորմայից բարձր էր՝ 1.5-2.5 աստիճան: Ամսվա առավելագույն ջերմաստիճանը դիտվել է հոկտեմբերի 7-10-ը՝ Սյունիքի հովիտներում՝ +29...+30, Արարատյան դաշտում, Տավուշում՝ +26...+28, Լոռիում և Սյունիքի նախալեռներում՝ +23...+26, Արագածոտնի նախալեռներում և լեռնային շրջաններում՝ +20...+25 աստիճան: Ամսվա ամենացածր ջերմաստիճանը դիտվել է լեռնային շրջաններում, Լոռիում և Սյունիքի նախալեռներում՝ -1...-4, Տավուշում, Արագածոտնի նախալեռներում և Արարատյան դաշտում՝ +2...+7, Սյունիքի հովիտներում՝ +6...+8 աստիճան:

Ամսական տեղումների քանակը բարձր էր նորմայից և կազմել է Շիրակում նորմայի 210-260%-ը, Արարատյան դաշտում՝ 145-260%, Լոռիում և Գեղարքունիքում՝ 160-210%, Տավուշում, Արագածոտնում և Կոտայքում՝ 130-170%, Սյունիքի հովիտներում՝ 90-120%: Միայն Սյունիքի նախալեռներում այն կազմել է նորմայի 40-75%-ը:

Հոկտեմբերին հանրապետությունում եղանակային պայմանները նպաստավոր էին գյուղատնտեսական աշխատանքների կատարման համար: Առանձին օրերին դիտված տեղումները դժվարացրեցին բերքահավաքը, սակայն բարձրացրեցին հողի խոնավության պաշարները՝ բարելավելով հատիկի ծլման պայմանները:

Նոյեմբերին օդի ամսական միջին ջերմաստիճանը հանրապետության շրջանների մեծ մասում նորմայից ցածր էր, իսկ որոշ շրջաններում՝ նորմայի սահմաններում: Ամսվա առավելագույն բարձր ջերմաստիճանը դիտվել է նոյեմբերի 1-ին և 4-5-ն ընկած ժամանակահատվածում՝ Սյունիքի հովիտներում, Արարատյան դաշտում, Տավուշում՝ +22...+25, Լոռիում, Սյունիքի նախալեռներում՝ +17…+20, Արագածոտնի նախալեռներում և լեռնային շրջաններում՝ +10...+15 աստիճան: Ամսվա ամենացածր ջերմաստիճանը դիտվել է 20-22-ն ընկած ժամանակահատվածում՝ լեռնային շրջաններում, Լոռիում և Սյունիքի նախալեռներում՝ -9...-14, Տավուշում, Արագածոտնի նախալեռներում, Արարատյան դաշտում և Սյունիքի հովիտներում՝ -5...-9 աստիճան:

Ամսական տեղումների քանակը ցածր էր նորմայից և կազմել է Սյունիքում նորմայի 60-85%-ը, լեռնային շրջաններում, Արագածոտնի նախալեռներում և Տավուշում՝ 30-60%, Արարատյան դաշտում և Լոռիում՝ 11-33%: Լոռիում և լեռնային առանձին շրջաններում տեղումները դիտվել են ձյան տեսքով՝ առաջացնելով ժամանակավոր ձյան ծածկ:

Ամսվա երկրորդ կեսին լեռնային և հյուսիսային նախալեռնային շրջաններում աշնանացանի վեգետացիան դադարեց՝ անցնելով ձմեռման՝ թփակալման, իսկ տեղ-տեղ՝ երրորդ տերևի ֆազաներում: Եղանակային պայմանները բավարար էին ձմեռման համար: Չնայած ձյան բացակայությանը կամ անբավարար լինելուն՝ աշնանացանի ձմեռման համար վտանգավոր ջերմաստիճաններ չեն դիտվել: Աշնանացանի թփակալման հանգույցում նվազագույն ջերմաստիճանը -5...-6 աստիճանից ցածր չի գրանցվել:

Դեկտեմբերին օդի ամսական միջին ջերմաստիճանը շրջանների մեծ մասում ցածր էր նորմայից 2.5-4 աստիճանով, Շիրակում՝ նորմային մոտ: Ամսվա առավելագույն ջերմաստիճանը դիտվել է 18-20-ն ընկած ժամանակահատվածում՝ Սյունիքի հովիտներում, Լոռիում, Տավուշում՝ +11…+15, Արարատյան դաշտում, Սյունիքի նախալեռներում՝ +8…+10, լեռնային շրջաններում՝ +4…+7 աստիճան: Ամենացածր ջերմաստիճանը դիտվել է դեկտեմբերի 29-30-ն ընկած ժամանակահատվածում՝ Արարատյան դաշտում, Լոռիում և լեռնային շրջաններում՝ -20…-25, Սյունիքի նախալեռներում և հովիտներում, Տավուշում՝ -10…-15 աստիճան:

Ամսական տեղումների քանակը հանրապետության շրջանների մեծ մասում եղել է նորմայից ցածր, իսկ որոշ շրջաններում՝ փոքր-ինչ բարձր: Այսպես, Վայոց ձորում, Տավուշում և Արարատյան դաշտում այն կազմել է նորմայի 80-135%-ը, Արագածոտնում՝ 40-90%, Շիրակում, Լոռիում և Կոտայքում՝ 60-80%, Սյունիքում՝ 30-80%: Տեղումները դիտվել են ձյան տեսքով :

Ամսվա ընթացքում աշնանացան ցորենը գտնվել է ձմեռային հանգստի շրջանում: Դեկտեմբերին եղանակային պայմանները հիմնականում բավարար էին ձմեռման համար:

Agro –meteorological information
(October-December 2006)

The average monthly air temperature in October was over the norm by +1.5…+2.5 degrees. The maximal temperature of month was observed on the 7-10 October: in Syunik valleys it was +29…+30, in Ararat valley, Tavush +26…+28, in Lori and submountain regions of Syunik +23…+26, in submountain regions of Aragatsotn and mountain regions +20…+25 degrees. The minimal temperature of month was observed in the mountain regions, Lori and submountain regions of Syunik -1…-4, in Tavush, submountain regions of Aragatsotn and Ararat valley +2…+7, in Syunik valleys +6…+8 degrees.

The amount of monthly precipitation was over the norm and made up 210-260% of the norm in Shirak, 145-260% in Ararat valley, 160-210% in Lori and Gegharkunik, 130-170% in Tavush, Aragatsotn and Kotayk, 90-120% in Syunik valleys. It made up 40-75% only in the submountain regions of Syunik**.**

In October, weather conditions in the republic were favorable for implementation of agricultural activities. In different days observed precipitations were unfavorable for harvesting, but the same time the latest rose humidity of the ground and created better conditions for the grain seedling.

The average monthly air temperature in November was below the norm in most regions of the republic and in some regions it was within the norm. The maximal temperature of month was observed on 1 and 4-5 November: in Syunik valleys, Ararat valley, Tavush +22…+25, in Lori, submountain regions of Syunik +17…+20, in submountain regions of Aragatsotn and mountain regions +10…+15 degrees. The minimal temperature of month was observed on 20-22 November: in mountain regions, Lori and submountain regions of Syunik -9…-14, in Tavush, submountain regions of Aragatsotn, Ararat valley and Syunik valleys -5…-9 degrees.

The amount of monthly precipitation was below the norm and made up 60-85% of the norm in Syunik, 30-60% in mountain regions, submountain regions of Aragatsotn and Tavush, 11-33% in Ararat valley and Lori. The precipitation as a snow was observed and caused temporary snow cover in Lori and some mountain regions.

In the second part of the month in mountain and submountain regions crop vegetation stopped passing on to wintering of bushing and in some places on the stage of third leaves. The wheather conditions were favorable for crop wintering. In spite of absence or insufficiency of snow cover, there was not recorded danger low temperature for bushing of winter crops. The lowest temperature during the bushing of winter crops did not exceed -5…-6 degrees.

The average monthly air temperature in December was below the norm by 2.5-4 degrees, in Shirak it was within the norm. The maximal temperature of month was observed on 18-20 December in Syunik valley, Lori, Tavush +11…+15, in Ararat valley, submountain regions of Syunik +8…+10, in mountain regions +4…+7 degrees. The minimal temperature was observed on 29-30 December in Ararat valley, Lori and mountain regions -20…-25, in submountain regions of Syunik and valleys, in Tavush -10…-15 degrees.

The amount of precipitation in most regions of the Republic was below the norm and in some regions it was a little over the norm. Thus, in Vayots Dzor, in Tavush and Ararat valley it made up 80-135% of the norm, 40-90% in Aragatsotn, 60-80% in Shirak, in Lori and Kotayk, 30-80% in Syunik. The precipitations were observed as a snow.

During the month the wintering crop was in the winter resting period. In December the weather conditions were mostly favorable for wintering.

Աղյուսակ 3.15.
Table 3.15.

Խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, մարզերով*
Number of cattles as of January 1, by marzes*

գլուխ
head

	2002	2003	2004	2005	2006	2007[1]
ՀՀ ընդամենը **Total in RA**	**514244**	**535784**	**565844**	**573260**	**592067**	...
ք. Երևան Yerevan	2380	2590	2588	3353	3455	...
Արագածոտն Aragatsotn	56800	63207	66502	67612	72220	...
Արարատ Ararat	42683	42741	45656	43102	43123	...
Արմավիր Armavir	35244	37145	39311	40728	42519	...
Գեղարքունիք Gegharkunik	95419	96002	104018	100776	102789	...
Լոռի Lori	56034	59380	64102	65967	71168	...
Կոտայք Kotayk	48318	51555	53763	55759	57384	...
Շիրակ Shirak	77687	79908	84344	88982	90818	...
Սյունիք Syunik	42046	45790	49509	49889	51131	...
Վայոց ձոր Vayots Dzor	20403	19900	20418	20895	20499	...
Տավուշ Tavush	37230	37566	35633	36197	36961	...

[1] *Տվյալները կամփոփվեն ս.թ. մարտին:*
The data will be summarized in March of this year.

Աղյուսակ 3.16.
Table 3.16.

Կովերի գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, մարզերով*
Number of cows as of January 1, by marzes *

գլուխ
head

	2002	2003	2004	2005	2006	2007[1]
ՀՀ ընդամենը **Total in RA**	**270107**	**280764**	**290995**	**290069**	**297060**	...
ք. Երևան Yerevan	1306	1435	1658	2084	2200	...
Արագածոտն Aragatsotn	30597	32508	35251	34879	37758	...
Արարատ Ararat	21023	21028	21524	19826	20089	...
Արմավիր Armavir	17441	18378	18450	18239	18867	...
Գեղարքունիք Gegharkunik	49613	49893	52775	51291	53047	...
Լոռի Lori	31813	33208	35131	34759	36905	...
Կոտայք Kotayk	26601	28314	28932	28985	29747	...
Շիրակ Shirak	38545	41875	43368	45916	43940	...
Սյունիք Syunik	23059	23848	25129	25270	25522	...
Վայոց ձոր Vayots Dzor	10630	10795	10281	10129	10131	...
Տավուշ Tavush	19479	19482	18496	18691	18854	...

[1] *Տվյալները կամփոփվեն ս.թ. մարտին:*
The data will be summarized in March of this year.

Աղյուսակ 3.17.
Table 3.17.

Խոզերի գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, մարզերով*
Number of pigs as of January 1, by marzes*

գլուխ
head

	2002	2003	2004	2005	2006	2007[1]
ՀՀ ընդամենը **Total in RA**	**97884**	**111031**	**85393**	**89082**	**137508**	...
ք. Երևան Yerevan	2993	1862	2094	2342	3520	...
Արագածոտն Aragatsotn	5830	6026	4048	3765	8184	...
Արարատ Ararat	9430	9244	9021	8733	14626	...
Արմավիր Armavir	11092	9661	9289	9490	16933	...
Գեղարքունիք Gegharkunik	7299	7467	6512	6005	9563	...
Լոռի Lori	13813	17044	10398	10750	16886	...
Կոտայք Kotayk	8984	12320	9828	11389	19978	...
Շիրակ Shirak	13728	19846	11042	11857	12821	...
Սյունիք Syunik	4244	4225	4202	4450	7533	...
Վայոց ձոր Vayots Dzor	961	1240	570	782	1406	...
Տավուշ Tavush	19510	22096	18389	19519	26058	...

[1] *Տվյալները կամփոփվեն ս.թ. մարտին:*
The data will be summarized in March of this year.

Աղյուսակ 3.18.
Table 3.18.

Ոչխարների և այծերի գլխաքանակը հունվարի 1-ի դրությամբ, մարզերով*
Number of sheep and goats as of January 1, by marzes*

գլուխ
head

	2002	2003	2004	2005	2006	2007[1]
ՀՀ ընդամենը **Total in RA**	**592086**	**602560**	**628475**	**603252**	**591566**	...
ք. Երևան Yerevan	3085	3898	3900	3408	3562	...
Արագածոտն Aragatsotn	86476	87067	90122	87587	93224	...
Արարատ Ararat	73426	76653	83621	76554	67998	...
Արմավիր Armavir	39119	39784	44807	49724	47815	...
Գեղարքունիք Gegharkunik	99802	100739	105178	99719	99991	...
Լոռի Lori	39069	40077	43388	41535	41415	...
Կոտայք Kotayk	61959	64514	64450	59893	56176	...
Շիրակ Shirak	67287	67355	74373	72604	74805	...
Սյունիք Syunik	57088	60785	62991	60786	58126	...
Վայոց ձոր Vayots Dzor	31553	30154	29073	26765	23293	...
Տավուշ Tavush	33222	31534	26572	24677	25161	...

[1] *Տվյալները կամփոփվեն ս.թ. մարտին:*
The data will be summarized in March of this year.

Աղյուսակ 3.19.
Table 3.19.

Անասունների գլխաքանակն ըստ վարակիչ հիվանդությունների, մարզերով, 2005թ.[1]
Livestock by infectious diseases in marzes, 2005[1]

գլուխ
head

	ՀՀ, ընդամենը **RA,** total	*այդ թվում՝* **ըստ մարզերի** *of which* **by marzes**										
		ք. Երևան Yerevan	**Արագածոտն Aragatsotn**	**Արարատ Ararat**	**Արմավիր Armavir**	**Գեղարքունիք Gegharkunik**	**Լոռի Lori**	**Կոտայք Kotayk**	**Շիրակ Shirak**	**Սյունիք Syunik**	**Վայոց ձոր Vayots Dzor**	**Տավուշ Tavush**
Խոշոր եղջերավոր անասուններ Cattle												
սիբիրախտ anthrax	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
բրուցելյոզ brucellosis	117	x	x	x	9	22	x	x	x	86	x	x
տուբերկուլյոզ tuberculosis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
խշխշան պալար carbuncle emphysematous	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ոչխարներ և այծեր Sheep and goats												
սիբիրախտ anthrax	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
բրուցելյոզ brucellosis	155	x	x	x	9	51	x	x	x	95	x	x
տուբերկուլյոզ tuberculosis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

[1] *Ցուցանիշի հաշվառումն իրականացվել է Արմավիրի, Գեղարքունիքի և Սյունիքի մարզերում և ընդգրկում է սեպտեմբեր-դեկտեմբեր ժամանակահատվածը:*
The calculation of the indicatior was conducted in Armavir, Gegharqunik and Syunik marzees and includes the period from September to December.

Աղյուսակ 3.19.-ի շարունակություն
Table 3.19. continuation

	ՀՀ, ընդամենը **RA,** total	*այդ թվում՝* ըստ մարզերի *of which* **by marzes**										
		ք. Երևան Yerevan	**Արագա-ծոտն Aragatsotn**	**Արարատ Ararat**	**Արմավիր Armavir**	**Գեղար-քունիք Gegharkunik**	**Լոռի Lori**	**Կոտայք Kotayk**	**Շիրակ Shirak**	**Սյունիք Syunik**	**Վայոց ձոր Vayots Dzor**	**Տավուշ Tavush**
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Խոզեր **Pigs**												
սիբիրախտ anthrax	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
բրուցելյոզ brucellosis	2	x	1	1	x	x	x	x	x	x	x	x
տուբերկուլյոզ tuberculosis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
ժանտախտ plague	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ձիեր **Horses**												
սիբիրախտ anthrax	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
բրուցելյոզ brucellosis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
տուբերկուլյոզ tuberculosis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Աղյուսակ 3.20.
Table 3.20.

Անասունների գլխաքանակն ըստ վարակիչ հիվանդությունների, մարզերով, 2006թ.
Livestock by infectious diseases in marzes, 2006

գլուխ
head

	ՀՀ, ընդամենը RA, total	*այդ թվում՝* ըստ մարզերի *of which* by marzes										
		ք. Երևան Yerevan	Արագածոտն Aragatsotn	Արարատ Ararat	Արմավիր Armavir	Գեղարքունիք Gegharkunik	Լոռի Lori	Կոտայք Kotayk	Շիրակ Shirak	Սյունիք Syunik	Վայոց ձոր Vayots Dzor	Տավուշ Tavush
Խոշոր եղջերավոր անասուններ **Cattle**												
սիբիրախտ anthrax	1	x	1	x	x	x	x	x	x	x	x	x
բրուցելյոզ brucellosis	745	3	134	61	74	175	36	3	42	199	16	2
տուբերկուլյոզ tuberculosis	49	x	6	x	x	x	21	x	x	17	5	x
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
խշխշան պալար carbuncle emphysematous	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ոչխարներ և այծեր **Sheep and goats**												
սիբիրախտ anthrax	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
բրուցելյոզ brucellosis	905	x	158	230	98	95	2	4	26	259	33	x
տուբերկուլյոզ tuberculosis	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Աղյուսակ 3.20.-ի շարունակություն
Table 3.20. continuation

	ՀՀ, ընդամենը **RA,** total	*այդ թվում՝* ըստ մարզերի *of which* **by marzes**										
		ք. Երևան Yerevan	**Արագածոտն Aragatsotn**	**Արարատ Ararat**	**Արմավիր Armavir**	**Գեղարքունիք Gegharkunik**	**Լոռի Lori**	**Կոտայք Kotayk**	**Շիրակ Shirak**	**Սյունիք Syunik**	**Վայոց ձոր Vayots Dzor**	**Տավուշ Tavush**
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
Խոզեր **Pigs**												
սիբիրախտ anthrax	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
բրուցելյոզ brucellosis	**2**	**x**	1	1	x	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
տուբերկուլյոզ tuberculosis	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
ժանտախտ plague	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
Ձիեր **Horses**												
սիբիրախտ anthrax	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
բրուցելյոզ brucellosis	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
տուբերկուլյոզ tuberculosis	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**
Ա, Օ և Ասիա դաբաղ A, O and Asia murrain	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**

Աղյուսակ 3.21.
Table 3.21.

Կենդանական ծագման գյուղատնտեսական մթերքի արտադրությունը, մարզերով
Livestock production by marzes

	Իրացվել է անասուն և թռչուն սպանդի համար (կենդանի քաշով հազ. տոննա[1]) Livestock and poultry were sold for slaughter (live weight thousand tons[1])								
	2002	2003	2004	2005	2006	2006			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**89.0**	**92.0**	**94.6**	**99.1**	**117.1**	**19.7**	**23.1**	**31.2**	**43.1**
ք. Երևան Yerevan	1.7	1.4	0.4	0.5	0.6	0.1	0.1	0.2	0.2
Արագածոտն Aragatsotn	9.1	9.5	10.3	10.8	13.0	2.1	2.6	3.5	4.8
Արարատ Ararat	7.3	8.0	8.4	8.8	10.6	1.7	2.1	2.9	3.9
Արմավիր Armavir	7.9	8.4	10.0	10.9	11.1	2.4	2.0	2.7	4.0
Գեղարքունիք Gegharkunik	14.3	14.4	14.9	15.7	18.7	3.1	3.7	5.0	6.9
Լոռի Lori	8.5	9.0	9.5	9.9	11.9	2.0	2.3	3.2	4.4
Կոտայք Kotayk	10.9	11.0	9.8	10.0	12.3	1.9	2.6	3.3	4.5
Շիրակ Shirak	13.2	13.4	13.1	13.7	16.5	2.7	3.3	4.4	6.1
Սյունիք Syunik	6.6	7.0	7.7	7.8	9.2	1.5	1.8	2.5	3.4
Վայոց ձոր Vayots Dzor	3.2	3.3	3.3	3.5	4.2	0.7	0.8	1.1	1.6
Տավուշ Tavush	6.3	6.6	7.2	7.5	9.0	1.5	1.8	2.4	3.3
	Կաթ (հազ. տոննա) Milk (thousand tons)								
	2002	2003	2004	2005	2006	2006			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**489.5**	**513.7**	**555.2**	**594.6**	**620.0**	**83.1**	**246.3**	**220.6**	**70.0**
ք. Երևան Yerevan	3.1	3.4	3.6	3.6	3.5	0.5	1.4	1.2	0.4
Արագածոտն Aragatsotn	55.3	59.4	64.1	68.6	71.5	9.6	28.4	25.5	8.0
Արարատ Ararat	38.1	38.4	41.4	44.5	46.4	6.2	18.4	16.6	5.2
Արմավիր Armavir	31.1	33.2	35.9	38.4	40.2	5.4	15.9	14.3	4.6
Գեղարքունիք Gegharkunik	89.9	91.5	98.7	105.8	110.2	14.8	43.7	39.2	12.5
Լոռի Lori	54.6	60.4	65.4	69.9	73.0	9.7	29.1	26.0	8.2
Կոտայք Kotayk	48.9	52.8	56.9	61.2	63.8	8.7	25.2	22.7	7.2

[1] *Ներառյալ ներքին սպառումը*
Including the internal consumption

Աղյուսակ 3.21.-ի շարունակություն
Table 3.21. continuation

	2002	2003	2004	2005	2006	2006			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
Շիրակ Shirak	72.6	76.6	83.0	88.8	92.6	12.4	36.9	32.9	10.4
Սյունիք Syunik	41.9	43.4	47.1	50.5	52.5	7.0	21.0	18.6	5.9
Վայոց ձոր Vayots Dzor	19.0	19.4	21.0	22.5	23.4	3.1	9.4	8.3	2.6
Տավուշ Tavush	35.0	35.2	38.1	40.8	42.9	5.7	16.9	15.3	5.0
	Ձու (մլն. հատ) Eggs (million pieces)								
	2002	2003	2004	2005	2006	2006			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
ՀՀ ընդամենը Total in RA	**477.7**	**502.2**	**563.0**	**518.2**	**463.7**	**85.4**	**126.8**	**105.9**	**145.6**
ք. Երևան Yerevan	52.3	55.5	46.9	38.6	28.0	5.8	7.1	7.0	8.1
Արագածոտն Aragatsotn	22.5	26.2	27.3	27.4	23.8	3.6	6.8	5.2	8.2
Արարատ Ararat	31.7	38.8	41.4	42.9	37.3	5.7	10.7	8.1	12.8
Արմավիր Armavir	32.3	37.4	39.9	41.0	34.9	5.4	9.7	7.9	11.9
Գեղարքունիք Gegharkunik	30.7	35.2	41.0	43.4	37.8	5.8	10.8	8.2	13.0
Լոռի Lori	17.1	23.0	29.2	27.7	25.7	3.8	7.7	6.5	7.7
Կոտայք Kotayk	211	200.6	251.6	206.6	198.1	43.0	51.8	45.7	57.6
Շիրակ Shirak	32.5	35.2	38.1	40.3	35.1	5.3	10.1	7.7	12.0
Սյունիք Syunik	13.7	15.1	14.6	15.5	13.5	2.1	3.8	3.0	4.6
Վայոց ձոր Vayots Dzor	10.5	11.6	12.5	13.1	10.6	2.0	2.9	2.5	3.2
Տավուշ Tavush	23.4	23.6	20.5	21.7	18.9	2.9	5.4	4.1	6.5

Աղյուսակ 3.22.
Table 3.22.

Պարենամթերքի ներմուծում
Import of food products

տոննա
tons

	2002	2003	2004	2005	2006	2006			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
Ցորեն Wheat	326784.8	303946.8	384607.9	319087.1◊	305513.1	22116.1	68760.8	95363.8	119272.4
Ալյուր Flour	14180.9	6096.7	14596.9	1795.0	518.1	57.7	152.8	166.5	141.1
Բրինձ Rice	14310.6	15685.7	14494.8	17483.4◊	20307.1	3361.5	4908.8	4413.3	7623.3
Մակարոնեղեն Macaroni	1255.3	2021.6	2835.5	3311.4◊	2836.4	620.4	893.1	647.1	675.8
Շաքար Sugar	68400.2	86963.1	74875. 5	103269.4◊	56771.2	14802.6	21365.6	17454.4	3148.7
Բուսական յուղ Vegetable oil	12152.8	18309.3	13220.4	18628.6◊	19311.2	4447.0	6569.1	5127.7	3167.4
Ձու Eggs	88.8	8.6	44.7	41.3◊	439.6	-	-	31.1	408.5
Թռչնի միս Poultry	11897.8	12377.9	10019.2	14852.5◊	7676.8	25.6	478.0	4216.4	2957.0
Տավարի միս Beef	7789.5	9658.4	10863.2	9528.3◊	10049.3	2329.9	2447.4	2245.0	3027.1
Խոզի միս Pork	705.4	964.5	2134.9	2760.9◊	3200.1	510.2	1048.0	737.9	904.0
Կաթ (բոլոր տեսակները) Milk (all types)	2077.9	3575.9	3866.5	3837.0◊	3443.6	661.2	761.9	1220.2	800.3
Կարագ Butter	3303.4	3644.6	5268.4	3999.5◊	2644.8	668.6	986.9	487.7	501.7
Պանիր Cheese	180.2	253.5	493.5	551.6◊	694.7	129.2	157.6	148.9	259.0
Բանջարեղեն Vegetables	7121.1	8669.1	9004.3	10320.7◊	14165.7	2932.6	6555.2	1209.5	2821.0
որից՝ կարտոֆիլ *of which* potatoes	1927.0	2858.7	1553.3	915.1	1705.0	119.0	1512.0	-	74.0
Միրգ (ներառյալ ընկուզա-պտուղներ) Fruit (including nuts)	9193.7	12584.5	17167.9	22373.8◊	22833.0	4773.0	4295.9	1371.6	10844.8
որից՝ խաղող *of which* grapes	930.1	1256.2	894.5	924.8◊	1140.3	66.8	39.4	47.3	986.8
բոստանային մշակա-բույսեր melons	225.7	267.2	313.6	363.7◊	584.5	-	576.6	-	0.1

Աղյուսակ 3.23.
Table 3.23.

Պարենամթերքի արտահանում
Export of food products

տոննա
tons

	2002	2003	2004	2005	2006	2006			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
Կոնյակ[1] Cognac[1]	10024.0	12118.0	10824.0	16125.5◊	14806.4	2793.8	2718.7	3491.2	
Գինի Wine	605.6	362.3	382.6	513.4◊	635.9	119.8	78.2	80.2	357.7
Հանքային ջուր Mineral water	2339.5	3816.1	4520.1	6342.2◊	10728.9	983.7	2760.4	3487.0	3497.7
Միրգ (ներառյալ ընկուզա-պտուղներ) Fruit (including nuts)	3307.9	3978.0	2497.2	6846.5◊	10960.1	1016.6	4286.3	3977.6	1649.3
որից՝խաղող *of which* grapes	560.9	1003.7	324.8	586.9◊	954.1	17.5	6.0	596.0	304.4
Պանիր Cheese	96.2	1002.6	1026.3	2292.7◊	936.9	58.8	196.1	473.8	208.3
Ձու Eggs	781.4	1196.9	2703.2	711.6	504.0	-	413.8	36.9	53.3

Աղյուսակ 3.24.
Table 3.24.

Մարդասիրական օգնություն
Humanitarian assistance

տոննա
tons

	2002	2003	2004	2005	2006	2006			
						I եռ./qrtr	II եռ./qrtr	III եռ./qrtr	IV եռ./qrtr
Կենդանի կենդանիներ և կենդա-նական ծագման արտադրանք Live cattle and products of animal origin	14.3	116.7	10.6	3.6	6.2	0.0	0.0	5.7	0.5
Բուսական ծագման արտադրանք Vegetable products	2379.8	444.7	5392.7	627.3	103.1	51.9	0.1	22.4	28.7
Կենդանական և բուսական ծագման յուղեր ու ճարպեր Animal and vegetable oils	2.4	1.5	3.5	5.4	5.8	0.0	0.0	5.4	0.4
Պատրաստի սննդի արտադրանք Production of ready food	56.2	167.0	136.9	127.1	182.0	15.8	41.9	85.4	38.9

[1] *Մինչև 2004թ. տվյալները ներկայացված են առանց քաղաքացիների կողմից իրականացվող առևտրի:*
Up to 2004 the data are presented without citizens' (shuttle) trade.

Աղյուսակ 3.25.
Table 3.25.

Հայաստանի Հանրապետության ազգային պարենային հաշվեկշիռ, 2003թ
National food balance of the Republic of Armenia, 2003

հազ.տոննա
thousand tons

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Ցորեն Wheat	103.7	216.7	316.3	**636.7**	469.9	80.8	9.6	38.2	0.3	0.0	37.9	**636.7**	40.7	156.5	428.8	1372.3
Կարտոֆիլ◊ Potatoes◊	287.0	507.5	2.9	**797.4**	144.5	70.2	45.1	129.1	0.0	0.0	408.5	**797.4**	99.4	48.1	131.9	98.9
Բանջարեղեն◊ Vegetables◊	297.6	684.8	11.9	**994.3**	668.6	13.3	17.9	0.8	28.7	0.0	265.0	**994.3**	102.5	222.7	610.2	159.3
Միրգ (բացի խաղողից) Fruit (except for grapes)	5.6	103.1	14.0	**122.7**	100.5	0.0	9.4	-	7.4	0.0	5.4	**122.7**	94.0	33.4	91.7	76.9
Հատիկաընդեղային մշակաբույսեր Legume cops	0.8	4.7	3.1	**8.6**	7.1	0.0	0.4	0.2	0.0	0.0	0.9	**8.6**	60.2	2.3	6.4	20.5
Բուսական յուղ Vegetable oil	1.1	2.1	18.6	**21.8**	19.4	-	0.3	-	0.4	0.0	1.7	**21.8**	10.3	6.5	17.7	156.5
Շաքար Sugar	3.0	0.0	89.3	92.3	86.3	-	1.4	-	0.8	0.0	3.8	**92.3**	0.0	28.7	78.7	304.0
Ձու Eggs	0.3	27.6	0.1	**28.0**	24.2	0.0	1.4	0.9	1.2	0.0	0.3	**28.0**	104.2	8.1	22.1	11.7
Կաթ (բացի կարագից) Milk (except for butter)	40.0	513.7	16.7	**570.4**	453.6	51.4	22.8	-	8.5	0.0	34.1	**570.4**	98.4	151.1	414.0	165.6
Տավարի միս Beef	0.8	29.9	10.4	**41.1**	39.2	0.0	0.5	-	0.7	0.0	0.7	**41.1**	75.5	13.1	35.8	64.4
Խոզի միս Pork	0.3	11.5	6.2	**18.0**	17.4	0.0	0.2	-	0.1	0.0	0.3	**18.0**	65.3	5.8	16.0	33.4
Ոչխարի և այծի միս Mutton and goat meat	0.1	6.2	0.0	**6.3**	6.1	0.0	0.1	-	0.0	0.0	0.1	**6.3**	100.0	2.0	5.6	8.9

[1] *Առանց «ՀՀ Մաքսային օրենսգրքով» թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded

Աղյուսակ 3.25.-ի շարունակություն
Table 3.25. continuation

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Հավի միս Poultry	0.4	5.0	13.0	**18.4**	17.9	0.0	0.1	-	0.1	0.0	0.3	**18.4**	27.9	6.0	16.3	17.5
Խաղող Grapes	4.7	81.6	4.8	**91.1**	83.0	0.0	4.1	-	1.0	0.0	3.0	**91.1**	95.5	2.5	6.8	4.6
ԸՆԴԱՄԵՆԸ TOTAL																***2494.5***

Այստեղ և հետայսու պարենային հաշվեկշիռներում՝

Here and hereinafter in the food balances:

-ցորենի ցուցանիշը ներառում է ցորենի, ինչպես նաև ալյուրի, մակարոնեղենի, էթիլային սպիրտի և այլ հացամթերքի տվյալները պայմանականորեն վերածած ցորենի,

-the indicator *Wheat* includes data on wheat, flour, macaroni, ethyl alcohol and bread and other bakery goods, which are conditionally transformed into wheat,

-բանջարեղենի ցուցանիշը ներառում է թարմ, չորացված և պահածոյացված բանջարեղենի (կաղամբ բոլոր տեսակի, վարունգ, լոլիկ, սեղանի ճակնդեղ, գլուխ սոխ, սխտոր և այլն) տվյալները,

-the indicator *Vegetables* includes data on fresh, dry and canned vegetables (cabbage of all types, cucumber, tomatoes, beet, bulb onion, garlic etc.),

-մրգի ցուցանիշը ներառում է թարմ, չորացրած և պահածոյացված մրգի (հնդավորներ, կորիզավորներ, մերձարևադարձային, արևադարձային և այլն) տվյալները,

-the indicator *Fruit* includes data on fresh, dry and canned fruit (drupaceous, stone-fruit, subtropical, tropical etc.),

-հատիկաընդեղային մշակաբույսերի ցուցանիշը ներառում է լոբու, ոսպի և այլ լոբազգիների տվյալները,

-the indicator *Legume crop* includes data on beans, lentils and other beans,

-բուսական յուղի ցուցանիշը ներառում է սոյայի, գետնընկույզի, ձիթապտղի, արմավենու, արևածաղկի և այլ ձեթերի տվյալները,

-the indicator *Vegetable* oil includes data on soy, peanut, olives, palm, sunflower seed and other oil,

-ձվի ցուցանիշը ներառում է կճեպով ձվի, ինչպես նաև ձվի փոշու տվյալները պայմանականորեն վերածած ձվի,

-the indicator *Eggs* includes data on eggs in shells as well as egg powder conditionally transformed into eggs,

-կաթի ցուցանիշը ներառում է թարմ կաթի, ինչպես նաև կաթի փոշու, մածունի, թթվասերի, կաթնաշոռի, պանրի և այլ կաթնամթերքի տվյալները պայմանականորեն վերածած թարմ կաթի,

-the indicator *Milk* includes data on fresh milk, milk powder, matsun, sour cream, cottage cheese, cheese and other milk products conditionally transformed into fresh milk,

-տավարի, խոզի, ոչխարի և այծի, հավի մսի ցուցանիշները ներառում են սպանդային քաշով մսի, ինչպես նաև երշիկեղենի, պահածոյացված մսի և այլ մսամթերքի տվյալները պայմանականորեն վերածած սպանդային քաշով մսի,

-the indicators *Beef, Pork, Mutton and goat meet, Poultry* include data on slaughter weight, as well as sausages, canned meat and other meat products conditionally transformed into meat in slaughter weight,

-խաղողի ցուցանիշը ներառում է խաղողի, ինչպես նաև չամիչի տվյալները պայմանականորեն վերածած խաղողի:

-the indicator Grape includes data on grapes, as well as raisins conditionally transformed into grapes.

[1] *Առանց «ՀՀ Մաքսային օրենսգրքով» թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded

Աղյուսակ 3.26.

Table 3.26.

Հայաստանի Հանրապետության ազգային պարենային հաշվեկշիռ, 2004թ.

National food balance of the Republic of Armenia, 2004

հազ.տոննա

thousand tons

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Ցորեն Wheat	37.9	291.6	410.3	**739.8**	508.8	95.9	11.7	38.5	0.9	0.0	84.0	**739.8**	41.6	169.5	464.3	1485.9
Կարտոֆիլ◊ Potatoes◊	408.5	576.4	1.6	**986.5**	179.3	144.3	65.2	142.9	0.0	0.0	454.8	**986.5**	99.7	59.7	163.6	122.7
Բանջարեղեն◊ Vegetables◊	265.0	713.6	12.5	**991.1**	648.4	14.3	18.7	0.8	28.0	0.0	280.9	**991.1**	102.2	216.0	591.8	174.8
Միրգ (բացի խաղողից) Fruit (except for grapes)	5.4	113.7	22.8	**141.9**	116.3	0.0	10.5	-	5.0	0.0	10.1	**141.9**	86.5	38.7	106.1	82.2
Հատիկաընդեղային մշակաբույսեր Legume cops	0.9	5.2	3.0	**9.1**	7.6	0.0	0.4	0.2	0.0	0.0	0.9	**9.1**	63.4	2.5	6.9	21.9
Բուսական յուղ Vegetable oil	1.7	0.4	13.7	**15.8**	14.4	-	0.2	-	0.1	0.0	1.1	**15.8**	2.9	4.8	13.1	116.2
Շաքար Sugar	3.8	0.7	78.3	**82.8**	77.7	-	1.2	-	0.5	0.0	3.4	**82.8**	0.9	25.9	70.9	273.7
Ձու Eggs	0.3	31.0	0.3	**31.6**	25.8	0.0	1.6	1.1	2.7	0.0	0.4	**31.6**	108.4	8.6	23.5	12.5
Կաթ (բացի կարագից) Milk (except for butter)	34.2	555.2	19.9	**609.3**	482.4	55.5	24.4	-	8.6	0.0	38.4	**609.3**	98.0	160.7	440.3	176.1
Տավարի միս Beef	0.7	33.4	12.7	**46.8**	44.8	0.0	0.6	-	0.9	0.0	0.5	**46.8**	73.9	14.9	40.9	73.6
Խոզի միս Pork	0.3	8.5	7.0	**15.8**	15.4	0.0	0.2	-	0.0	0.0	0.2	**15.8**	54.8	5.1	14.1	29.5
Ոչխարի և այծի միս Mutton and goat meat	0.1	7.2	0.0	**7.3**	7.1	0.0	0.1	-	0.0	0.0	0.1	**7.3**	100.0	2.4	6.5	10.4
Հավի միս Poultry	0.3	4.3	13.4	**18.0**	17.7	0.0	0.1	-	0.0	0.0	0.2	**18.0**	24.3	5.9	16.2	17.3
Խաղող Grapes	3.0	148.9	3.4	**155.3**	141.2	0.0	7.0	-	0.3	0.0	6.8	**155.3**	98.0	2.7	7.5	5.0
ԸՆԴԱՄԵՆԸ TOTAL																***2601.8***

[1] *Առանց «ՀՀ Մաքսային օրենսգրքով» թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded

Աղյուսակ 3.27.
Table 3.27.

Հայաստանի Հանրապետության ազգային պարենային հաշվեկշիռ, 2005թ.
National food balance of the Republic of Armenia, 2005

հազ.տոննա
thousand tons

	Պահուստներ տարվա սկզբում Opening stocks	Արտադրություն Production	Ներմուծում[1] Import[1]	**Ամբողջական առաջարկ Total supply**	Սննդի օգտագործում Food consumption	Անասնակեր Feed use	Կորուստներ Waste	Սերմացու Seed	Արտահանում[1] Export[1]	Այլ օգտագործում Other uses	Պահուստներ տարվա վերջում Closing stock	**Օգտագործում Total utilization**	Ինքնաբավության աստիճան, % Self-sufficiency ratio, %	Սպառումը մեկ շնչի հաշվով Per capita consumption		
														կգ/տարի kg/year	գր/օր gr/day	կկալ/օր kcal/day
Ցորեն Wheat	84.0	258.4	332.8	**675.2**	466.1	95.1	10.7	39.5	0.3	0.0	63.5	**675.2**	43.7	155.3	425.4	1361.2
Կարտոֆիլ◊ Potatoes◊	454.8	564.2	0.9	**1019.9**	159.6	194.6	75.5	137.8	0.3	0.0	452.1	**1019.9**	99.9	53.2	145.7	109.2
Բանջարեղեն◊ Vegetables◊	280.9	781.6	16.4	**1078.9**	698.0	15.9	20.8	0.8	29.4	0.0	314.0	**1078.9**	101.7	232.5	637.0	187.0
Միրգ (բացի խաղողից) Fruit (except for grapes)	10.1	315.6	27.0	**352.7**	273.0	0.0	24.8	0.0	12.9	0.0	42.0	**352.7**	95.7	90.9	249.1	189.9
Հատիկաընդեղային մշակաբույսեր Legume cops	0.9	4.4	3.1	**8.4**	7.0	0.0	0.4	0.2	0.0	0.0	0.8	**8.4**	58.7	2.3	6.4	20.2
Բուսական յուղ Vegetable oil	1.1	0.3	19.1	**20.5**	18.7	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	1.5	**20.5**	1.5	6.2	17.1	150.9
Շաքար Sugar	3.4	1.9	106.7	**112.0**	104.5	0.0	1.7	0.0	1.1	0.0	4.7	**112.0**	1.8	34.8	95.4	368.1
Ձու Eggs	0.4	28.5	0.2	**29.1**	25.6	0.0	1.5	1.0	0.7	0.0	0.3	**29.1**	101.8	8.5	23.4	12.4
Կաթ (բացի կարագից) Milk (except for butter)	38.4	594.6	20.4	**653.4**	507.5	59.5	26.1	0.0	19.1	0.0	41.2	**653.4**	99.8	169.1	463.2	185.3
Տավարի միս Beef	0.5	34.4	11.2	**46.1**	44.0	0.0	0.6	0.0	0.8	0.0	0.7	**46.1**	76.8	14.7	40.2	72.3
Խոզի միս Pork	0.2	9.4	7.2	**16.8**	16.1	0.0	0.2	0.0	0.2	0.0	0.3	**16.8**	57.3	5.4	14.7	30.9
Ոչխարի և այծի միս Mutton and goat meat	0.1	7.6	0.0	**7.7**	7.5	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	**7.7**	100.0	2.5	6.8	11.0
Հավի միս Poultry	0.2	4.6	20.0	**24.8**	24.2	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.4	**24.8**	18.7	8.1	22.1	23.6
Խաղող Grapes	6.8	164.4	3.7	**174.9**	158.9	0.0	7.9	0.0	0.7	0.0	7.4	**174.9**	98.2	3.0	8.1	5.5
ԸՆԴԱՄԵՆԸ TOTAL																***2727.5***

[1] *Առանց «ՀՀ Մաքսային օրենսգրքով» թույլատրելի չափաքանակների հաշվառման:*
The allowable amount by the "RA Customs Code" is not recorded

Պարենային հաշվեկշիռների մեթոդաբանություն

Պատմականորեն պարենային հաշվեկշիռների նպատակը եղել և մնում է դիտարկվող պետությունում պարենի մատակարարումների, այն է՝ պարենի առկայության վերաբերյալ համապարփակ տեղեկատվության ներկայացումը: Պարենային հաշվեկշիռներ կազմելու անհրաժեշտությունն ակներև դարձավ Երկրորդ աշխարհամարտից հետո: Դա պայմանավորված էր պարենի արտադրության և մատակարարման ընդհատումներով: Պարենային ապահովության դերը համապատասխանորեն կարևորվում է նաև տնտեսական աճի տեսանկյունից: Պարենային հաշվեկշիռներն անհրաժեշտ են որոշակի ժամանակահատվածում երկրի պարենային ապահովության ամբողջական նկարագրության և պարենի անբավարար մատակարարման հետ կապված ռիսկերի գնահատման համար:

Պարենային հաշվեկշռի հատվածները

<u>Ամբողջական առաջարկ</u>

Առաջարկը ներառում է արտադրության, ներմուծման և ժամանակաշրջանի սկզբի համար առկա պաշարների ցուցանիշները: Հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում և վերջում պաշարների վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ստացման առումով առկա են որոշակի տեխնիկական բարդություններ, այդ իսկ պատճառով պարենային հաշվեկշռում սովորաբար կիրառվում են այդ ցուցանիշի գնահատման որոշակի մոտեցումներ: Արտադրությունը սույն հատվածի կարևորագույն ցուցանիշն է, որը ներմուծման տվյալների հետ միասին հանդիսանում է ՀՀ ԱՎԾ պաշտոնական տվյալը:

<u>Պարենամթերքի օգտագործման ուղղություններ</u>

Սույն հատվածը ներառում է հետևյալ հիմնական ցուցանիշները՝ որպես սննդամթերքի օգտագործում, անասնակեր, վերարտադրում (սերմացու, ինկուբացիա և այլն), արտահանում, կորուստներ և օգտագործման այլ ուղղություններ, պաշարներ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Վերջնական սպառման ցուցանիշը հանդիսանում է պարենային հաշվեկշռի առանցքային ցուցանիշներից մեկը, որը բնութագրում է տվյալ ապրանքատեսակի ներքին սպառման մակարդակը և հաշվարկվում է որպես ամբողջական առաջարկի և պարենամթերքի օգտագործման մյուս բոլոր ուղղությունների տարբերություն: Այն հանդես է գալիս որպես հաշվեկշռող ցուցանիշ:

Այլ տեսակի սննդամթերքի արտադրությանն ուղղվող որոշակի պարենամթերքի քանակը հաշվեկշռում հանդես է գալիս որպես մուտքային ցուցանիշ:

Սերմացու օգտագործվող ապրանքատեսակի քանակը հաշվարկվում է ցանքատարածությունների և ցանքի միջին ցուցանիշների հիման վրա:

Կորուստների ցուցանիշը հաշվարկվում է Պարենի և գյուղատնտեսության կազմակերպության (FAO) առաջարկած գործակիցների միջոցով, որոնք որոշակի երկրի պայմաններից ելնելով կարող են ճշգրտվել:

Սույն հաշվեկշիռներում ներկայացված է նաև ինքնաբավության աստիճանի ցուցանիշը, որը հաշվարկվում է *Արտադրություն/(Արտադրություն+Ներմուծում-Արտահանում),* արտահայտված տոկոսներով, բանաձևով:

Պարենային հաշվեկշռում ընդգրկվող ապրանքատեսակների կազմը (ցանկը) պայմանավորված է տվյալ երկրում առավել լայն սպառում ունեցող ապրանքատեսակներով, այդ իսկ պատճառով փոքրածավալ սպառում ունեցող ապրանքատեսակների վերաբերյալ հաշվեկշիռներ չեն ներկայացվում:

Methodology of food balances

The main goal of the food balance was and still is presentation of comprehensive information on the supply of food or, on the availability of food in the country under observation. The necessity of a food balance became evident after the Second World War. This was preconditioned by interruptions in the production and supply of food. The role of food security is important also from the angle of economic growth. Food balances are necessary for the complete description of the food security in a country for a certain period of time and for the assessment of risks connected with inadequate food supply.

Components of the Food Balance

Total supply

The supply includes indicators on production, import and resources available at the beginning of the period. Some technical difficulties arise in receiving complete information on the resources available at the beginning and at the end of the reporting period, therefore certain approaches are usually applied in the food balance for the assessment of these indicators. Production is the most important indicator of this component, and together with the information on import, is considered as official datum of RA NSS.

Directions of food utilization

This component includes the following main indicators: consumption as food, feed, reproduction (true seeds, incubation etc.), export, wastes and other uses, stocks at the end of the reporting period.

Final consumption is one of the key indicators of food balance, which shows the level of internal use of the given foodstuff and is calculated as the difference between the general supply and all directions of food consumption. This is a balancing indicator.

Quantity of food directed to production of other types of food in the balance is an exogenous indicator.

Quantity of a type of goods used as seed is calculated based on the average indicators of sowing area and sowings.

Indicator of losses is calculated through the coefficients recommended by FAO, which may be adjusted according to the conditions of the given country.

These balances also include an indicator of self-sufficiency ratio, which is calculated by the following formula: Production/ (Production + Import – Export) presented in percents.

The list of goods included in the food balance is preconditioned by the goods with the highest level of consumption in the given country that is why no balances are submitted for goods with a low level of consumption.

2006թ. նախորդ տարվա համեմատ ավելացել են կենդանական ծագման գյուղատնտեսական մթերքի արտադրության ծավալները, բացառությամբ ձվի (Աղյուսակ 3.21.): Այսպես, 2006թ. իրացվել է 117.1 հազ. տոննա կենդանի քաշով միս, ինչը 18.2%-ով գերազանցում է 2005թ. ցուցանիշը, կաթի արտադրության ծավալն ավելացել է 4.3%-ով և կազմել է 620.0 հազ. տոննա, իսկ ձվի արտադրության ծավալը նվազել է 10.5%-ով և կազմել 463.7մլն. հատ:

Ըստ բեռնամաքսային հայտարարագրերի և քաղաքացիների կողմից կազմակերպված առևտրի տվյալների 2006թ. հանրապետություն ներմուծված ապրանքների 15.6%-ը բաժին է ընկել պարենամթերքին (2005թ.՝ 17.5%), իսկ արտահանման ծավալներում՝ 12.2% (2005թ.՝ 11.7%): Հաշվետու ժամանակաշրջանում պարենամթերքի արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալն ընթացիկ գներով նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ ավելացել է 8.2%-ով և կազմել 465.4 մլն. ԱՄՆ դոլար, այդ թվում պարենամթերքի ներմուծումը՝ 343.3 մլն. ԱՄՆ դոլար (ՍԻՖ գներով) և արտահանումը՝ 122.1 մլն. ԱՄՆ դոլար (ՖՕԲ գներով) (Աղյուսակ 1.1.):

2006թ. նախորդ տարվա համեմատ հիմնական պարենային ապրանքատեսակներից ալյուրի ներմուծման ծավալը նվազել է 3.5 անգամ և կազմել 0.5 հազ. տոննա, թռչնի մսինը՝ մոտ 2 անգամ և կազմել 7.7 հազ. տոննա, շաքարինը՝ 1.8 անգամ և կազմել 56.8 հազ. տոննա, կարագինը՝ 33.9%-ով և կազմել 2.6 հազ. տոննա, կաթինը՝ 10.3%-ով և կազմել 3.4 հազ. տոննա, մակարոնեղենինը՝ 9.5%-ով և կազմել 2.8 հազ. տոննա, ցորենինը՝ 4.3%-ով և կազմել 305.5 հազ. տոննա: Փոխարենն ավելացել են ձվի (10.6 անգամ), բանջարեղենի (37.2%-ով), պանրի (26.0%-ով), բրնձի (16.1%-ով), խոզի մսի (16.0%-ով), բուսական յուղի (3.7%-ով), տավարի մսի (5.5%-ով) և մրգի (2.0%-ով) ներմուծման ծավալները (Աղյուսակ 3.22.):

Պարենամթերքի արտահանման ծավալներում գերակշռել են մրգի (ներառյալ ընկուզապտուղների) ծավալները: Այսպես, 2006թ. արտահանվել 11.0 հազ. տոննա միրգ, ինչը 1.6 անգամ գերազանցում է 2005թ.-ի ցուցանիշը: Պարենամթերքի արտահանման ծավալներում ավելացել են բնական, հանքային ջրերի (1.7 անգամ) և գինու (23.9%-ով) արտահանման ծավալները: Դրա փոխարեն նվազել են պանրի (59.1%-ով), ձվի (29.2%-ով) և կոնյակի (8.2%-ով) արտահանման ծավալները (Աղյուսակ 3.23.):

In 2006, compared to the previous year, the volume of production of agricultural products of animal origin increased, except eggs (Table 3.17). Thus, in 2006, 117.1 thousands tons of meat in live weight was sold, which exceeds the indicator of 2005 by 18.2%, the volume of milk production increased by 4.3% and comprised 620.0 thousand tons, and the volume of egg production decreased by 10.5% and made up 463.7 million pieces.

By the customs declarations and the citizens' (shuttle) trade data, in 2006 15.6% of goods imported to the Republic comprised food products (in 2005 – 17.5%). This indicator for export comprised 12.2% (in 2005 – 11.7%). In the accounting period the volume of foreign trade turnover of food products in current prices rose by 8.2%, compared to the same period of previous year, and made up 465.4 million US dollars, including import of food product – 343.3 million US dollars (in CIF prices) and export – 122.1 million US dollars (in FOB prices) (Table 1.1.).

In 2006 compared to the previous year the import of flour decreased 3.5 times and made up 0.5 thousand tons, the import of poultry – almost 2 times and made up 7.7 thousand tons, the import of sugar – almost 1.8 times and made up 56.8 thousand tons, import of butter – 33.9% and made up 2.6 thousand tons, the import of milk – 10.3% and made up 3.4 thousand tons, the import of macaroni – 9.5% and made up 2.8 thousand tons, the import of wheat – 4.3% and made up 305.5 thousand tons, of the main types of food products. Instead the volume of imported eggs increased 10.6 times, vegetable – 37.2%, cheese – 26.0%, rice – 16.1%, pork – 16.0%, vegetable oil – 3.7%, beef – 5.5% and fruit – 2.0% (Table 3.22).

The prevailing food products exported were the fruits (including nuts). Thus, in 2006, 11.0 thousand tons of fruit was exported, which exceeded the indicator in 2005 1.6 times. In the volume of the exported food products the volume of export of natural and mineral water increased 1.7 times and the volume of wine by 23.9%. Instead, the volume of exported cheese decreased by 59.1%, eggs – by 29.2% and cognac – by 8.2% (Table 3.23.).